

vegada, el Govern israelià fins i tot té la voluntat de reconèixer un futur estat palestí.

Permeti'm que li recordi què va passar entre Israel i Alemanya com a prova de la nostra disposició a la reconciliació: només set anys després de la Shoah (Holocaust), Alemanya i Israel van signar l'acord d'indemnització i van iniciar la reconciliació històrica.

—**Què va moure Israel a fer aquell pas?**

—Ben-Gurion creia en Adenauer, això és, que la República Federal era una altra Alemanya. A més, ens vam trobar en una situació molt delicada, els estats àrabs volien destruir Israel. El suport d'Alemanya va ser decisiu per a la nostra lluita per la supervivència.

—**Al maig, Alemanya i Israel celebren quaranta anys de relacions diplomàtiques. Com són les relacions actualment?**

—Molt properes, però veig un gran problema en la pujada de l'extrema dreta alemanya. La informació que rebo indica que l'antisemitisme creix. Estic molt preocupat per aquesta tendència a tot Europa. Però, és clar, d'Alemanya tinc unes expectatives especials.

—**Creu que l'actuació del Govern de Berlín no és suficient per parar els peus a l'extrema dreta?**

—Conec les mesures que el Govern alemany pren per lluitar contra l'extrema dreta i l'antisemitisme. Malgrat tot, no puc entendre que uns diputats de Saxònia puguin negar-se a commemorar l'Holocaust. O cal tenir en compte també aquestes terribles manifestacions neonazis: la democràcia no consisteix a poder dir i fer-ho tot. Les declaracions i les accions antisemites i racistes s'haurien de prohibir amb caràcter general.

Com a president de l'estat jueu, no puc suportar veure de nou banderes nazis als carrers d'Alemanya. I els neonazis tornen a dir en públic que els jueus no tenen dret a existir. No ho podem tolerar. El Govern alemany hauria d'actuar més enèrgicament contra tot això.

Dieter Bednarz

Annette Grossbongardt

© EL TEMPS / Der Spiegel

Traducció: David Egea

Què volen dir els francesos quan diuen no

Què passarà a Europa si França vota no al Tractat constitucional? Influirà això sobre altres referèndums? Com reaccionarien Londres, Roma o Brussel·les? Es pot refer la Constitució?

Imaginem que el dia 29 de maig els francesos voten no al Tractat constitucional europeu, imaginem-ho. Els titulars dels diaris —espanyols, anglesos, italians, alemanys, polonesos— seran unànimes: “França diu no a Europa”. Serà fals, però això és el que diran. I tornarem a escoltar discursos sobre l'arrogància francesa, sobre la seva necessitat de donar lliçons, de distingir-se. Per l'economista Jean-Paul Fitoussi, l'hipotètic no seria el resultat de just el contrari: “Els francesos necessitem tant Europa que voldríem que aquesta servís molt més per a la solució dels nostres problemes.” En definitiva, els francesos reclamen més Europa de la que hi ha en una Constitució decebedora. I perquè en volen més, diuen no.

Un dels líders del camp del no, el socialista Henri Emmanuelli, antic primer secretari i exministre, recordava aquests dies: “Al moment de Maastricht, el 1992, Jacques Delors em va demanar que no parlés de federalisme perquè l'opinió pública no estava preparada per a aquesta transferència de sobirania, ara Michel Rocard em diu que no parli de l'Europa política perquè és massa tard. Els europeistes de veritat mai podem parlar del que de veritat ens interessa!”

Què passarà si el no guanya? En principi, si hem de fer cas dels textos, el procés de ratificació del conjunt de països quedaria interromput, però això no és exacte, perquè, en la dita “Acta final”, en l'apartat 30, es fa constar: “Si

dos anys després de la signatura del tractat per establir una Constitució per a Europa les quatre cinquenes parts dels estats membre l'han ratificat i un o més estats membre han trobat dificultats per procedir a l'esmentada ratificació, llavors el Consell Europeu es farà responsable de la qüestió." El 1992, Dinamarca va refusar el tractat de Maastricht i els legisladors van optar per alliberar el país de certes obligacions de caràcter militar, i llavors els danesos sí que el van acceptar.

En realitat la simple existència de l'euro, el fet que no sigui la moneda de curs legal ni a Gran Bretanya, ni a Suècia, ni a Dinamarca, no ha provocat una crisi major dins la UE. El problema és que la nova Constitució refon els tractats de Maastricht, Amsterdam i Niça i vol servir de marc comú amb totes les petites –o grans– excepcions que calgui. França, dient no, se situaria fora d'aquest marc i, sobretot, donaria un mal exemple a Amsterdam, Praga, Varsòvia i Londres, les quatre capitals on, a hores d'ara, l'euroescepticisme és més fort. Encara és més, Tony Blair ja ha donat a entendre que si França diu no, ell queda alliberat de l'obligació de consultar els seus ciutadans, perquè la nova Constitució no pot entrar en vigor sense l'acord d'un país membre fundador de la UE i que compta amb 60 milions d'habitants.

En qualsevol cas, no és cap misteri que els francesos han vist amb mals ulls l'ampliació a l'Est –ningú no ha convocat un referèndum per tractar l'arribada de polonesos, hongaresos, letons, lituans i tots els seus companys d'ocupació soviètica–, però, en canvi, a aquests mateixos francesos se'ls demana el seu parer sobre una Constitució que no té 29 articles, com la dels EUA, sinó quatre parts –la tercera amb 436 articles!– i 36 protocols annexos. De cop, el ciutadà no vol respondre a la pregunta posada, sospita un parany, creu que Jacques Chirac, el president de la República, vol un plebiscit que mai guanyaria considerant el magre balanç de deu anys de presidència, tem que l'impopular Raffarin pugui salvar encara la pell de primer ministre si el sí guanya amb massa amplitud, o que darrere els deu països de l'Est vindrà Turquia i els seus, com a mínim, 90 milions de turcs, el país més poblat de la futura UE, la definitiva relegació

del eix París-Berlín a l'arxiu de la Història o, si més no, en un apartat de poders de segona fila.

Apropiar-se del no. El problema és què se'n fa, d'aquest no, qui el capitalitza en cas de victòria? El socialista Laurent Fabius, primer ministre entre 1984 i 1986, dues vegades president de l'Assemblea Nacional i ministre de Finances de Lionel Jospin, vol aparèixer com a cap de colla del no, però té en la seva contra una justificada fama de liberal, i tothom sospita que, si s'ha decantat pel no, és exclusivament per desplaçar els altres capitans del partit –Hollande, Strauss Kahn, Lang, o el mateix Jospin– a l'hora de fer-se amb la candidatura a la presidència de la República. Els comunistes de Marie Georges Buffet, els trotskistes d'Olivier Besancenot i els sobiranistes de Chevenement, així com el moviment Attac, de segur que faran mans i mànigues per evitar que Fabius –i Emmanuelli i Mélenchon, entre altres socialistes– s'emportin tots els vots d'esquerra. De moment, els comunistes ja han fet públiques deu mesures immediates per demostrar que és possible una altra UE i, entre aquestes, la sortida del Pacte d'Estabilitat, la reavaluació del pressupost de la UE, la retirada de les directives sobre els serveis públics i el temps del treball, o l'anul·lació del

i l'ultradretà del Front National, encara que aquest últim grup ha fet molt poca campanya per evitar que el no fos "demonitzat", identificat amb Le Pen, i això provoqués de nou un reflex d'Unió Nacional com el que va fer guanyar a Jacques Chirac amb el 82% dels vots la segona volta de les eleccions presidencials del 2002. Al mateix temps, Nicolas Sarkozy, actual líder del partit majoritari, la UMP, partidari oficial del sí, celebraria molt que el no guanyés perquè el resultat posaria en evidència l'impulsor de la consulta, és a dir, el mateix Chirac, que viuria els seus dos últims anys de president com un fantasma després d'haver passat els cinc de cohabitació amb Lionel Jospin convertit en una mena de reina d'Anglaterra. Sarkozy –tampoc no és un secret per a ningú– vol ser el futur president de França i té pressa per jubilar Chirac.

La victòria del no, que sembla possible però no segura, crearà problemes a la UE, farà feliços els EUA, i semblaria el caos dins la classe política francesa, perquè tots els seus líders actuals quedarien desacreditats. Qui sap si, paradoxalment, no obriria les portes a un retorn de Lionel Jospin, home providencial, injustament marginat per la frivolitat dels electors –tothom sap que, el 2002, si hagués passat a la segona volta, hauria estat escollit president de la

Lionel Jospin ha aconseguit, amb una única aparició televisiva, fer retrocedir el no en els sondeigs. Ell podria ser qui capitalitzés els resultats

deute dels anomenats països del sud. En el terreny de les propostes positives, el PCF i Attac reclamen "reforçar els poders legislatius i pressupostaris del Parlament europeu" –on s'és vist un Parlament sense poder legislatiu!– i "limitar i controlar el camp d'acció de la Comissió". Els socialistes partidaris del no, pel seu costat, ens revelaran el dia 21 el que consideren imprescindible renegociar, és a dir, tres dies abans de la consulta popular.

Entre la dreta, la baralla per atribuir-se l'eventual no triomfant es viurà entre el sobiranista conservador Philippe de Villiers, el gaullista Dupont-Aignan

República, però la multiplicació de candidats d'esquerra el va eliminar a la primera volta–. Jospin és l'únic que, amb la seva única aparició televisiva, ha fet retrocedir el no que encapçalava els sondeigs amb un 58% per fer passar el sí entre el 50% i el 53%. L'antic primer ministre socialista Michel Rocard resumeix així la hipòtesi del no: "Els francesos ens diuen no, però en realitat ens diuen merda!, a tots els polítics."

A grans trets, es pot dir que França és un país desorientat des de la caiguda del mur de Berlín. El somni d'una Europa concebuda com a potència política i econòmica havia reemplaçat la

vella idea de la *grandeur*. La desaparició de l'URSS i el desplaçament del pes del creixement econòmic cap a l'Àsia fa que França tingui ara el sentiment de ser un país que veu com la història s'escriu sense comptar amb ell.

Chirac gesticula —el 1995 amb explosions nuclears, el 2002 plantant cara a Bush a l'ONU—, però la realitat és que França és una potència impotent o, per dir-ho més educadament, un estat que no disposa dels mitjans del seu discurs.

I és precisament en aquest context que cal situar el no o un sí que guanyés per la mínima.

Octavi Martí
París

Brussel·les prega per un sí

El frec a frec a les enquestes sobre el referèndum de la Constitució europea a França posa els pèls de punta als dirigents europeus. I encara no s'han atrevit a dissenyar un pla d'emergència per a un escenari imprevist.

Si França vota no al Tractat Constitucional, la Unió Europea en tant que construcció política s'escolerà per un forat negre. És el que apunten destacats polítics europeus, i també molts analistes. Aquesta visió apocalíptica podria produir urticària a més d'un ciutadà, ja que sembla denotar que els europeus no tenen altra opció que ratificar allò que els cuinen els seus dirigents. Però el sentiment que un no francès pot donar un cop molt dur a l'existència d'una Europa fins ara cada cop més unida és reforçat pel fet que els que més desdramatitzen la situació són els britànics, els més euroescèptics de la UE. També hi ha algunes veus que destaquen les possibilitats que s'obriria per a una Europa més social dins l'esquerra europea, però són minoritàries. La resta

d'Europa està espantada i ningú no ha estat capaç de pensar en un pla d'emergència, un pla B que torni a aixecar els ànims si França vota no.

Si les urnes reflecteixen un resultat negatiu, "seria no només una catàstrofe per França, sinó també la caiguda d'Europa", diu l'expresident de la Comissió Europea, Romano Prodi, poc amic de frases llampants. Altres personatges molt més flegmàtics encara, el president de torn de la UE Jean-Claude Juncker o el comissari de Comerç Peter Mandelson no són tampoc gaire tranquil·litzadors. "La UE prendrà un retard de dos dècades", prediu el luxemburguès, "i els Estats Units no estaran pas descontents de veure una Europa afeblida". "Seria un caos", avança el britànic. I els dirigents de l'Est temen que a ells els tocaria pagar els plats trencats. "Si els francesos rebutgen la Constitució europea, nosaltres som els que en pagarem la factura", opina el primer ministre polonès Marek Belka. "Significaria menys solidaritat, és a dir, menys fons europeus i un retorn la idea d'una Europa a diverses velocitats".

Els experts també temen que un no francès obri la via a una Unió Europea sense brúixola, en què ja cap estat miri més enllà del propi interès. Al cap i a la fi, la UE es va crear per l'impuls de França, que veia en la criatura una forma de recuperar el pes al món, d'erigir-se en far que guiés altres països cap a una determinada manera d'entendre l'estat, la democràcia i les relacions internacionals, i constituir, doncs, una Europa i un món a la francesa. Des de l'entrada de la Gran Bretanya, però, els

francesos tenen problemes per aguantar el lideratge, i més ara que fa un any que han entrat països de l'Est d'Europa amb una visió política i econòmica del món molt propera a l'anglosaxona. Per això, una bona part de l'opinió pública té la temptació de plantar-se.

Però si França diu no a la Constitució, hi ha més números perquè perdi influència a la UE i, de retruc, a la resta del món, que no pas que en guanyi. Això és el que repeteixen nombrosos analistes a França. També ho evoca el canceller alemany Gerhard Schröder: "La veu d'Europa perdria força", ja que "França necessita Europa, i Europa necessita França". D'entre els que aposten per una Europa forta, només una part minoritària de l'esquerra europea, com l'antic president dels socialistes alemanys Oskar Lafontaine, creu que una victòria del no seria "una oportunitat per reorientar la política neoliberal de la UE". La majoria creuen que el daltabaix per a la construcció europea seria tan gran que no hi haurà cap forma de renegociar el Tractat.

Impossible renegociar. Hi ha diverses raons per les quals molts creuen que un pla B consistent a renegociar les disposicions del text que no agraden als francesos no té cap sortida. En primer lloc, perquè primer caldria esbrinar per què els francesos han rebutjat el text: no tots haurien seguit els postulats socialistes de Laurent Fabius, si no que hi ha qui, senzillament, ha agafat por a Europa. "La idea que ens posarem a negociar immediatament és d'una innocència absoluta. Com que les raons del no són múltiples, no veig sobre què podríem negociar. No trobo un punt de convergència entre els arguments del senyor Fabius i els del senyor Le Pen" —el líder de l'ultradreta francesa—, ha dit Juncker. I ho diu qui haurà de gestionar la crisi d'un no francès fins que acabi el mandat, a final de juny. El succeirà, al juliol,